

ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ ТА ОЗНАКИ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

Казік Т.В.,

аспірантка,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: kazikt@krok.edu.ua,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5753-5768>

Розглянемо різні підходи до тлумачення поняття лібералізації. У словнику Cambridge Business English Dictionary поняття лібералізації розглядається як похідна від латинського слова «liberalis» (вільний) та означає надання більшої свободи, вивільнення [1].

В енциклопедії Britannica лібералізація визначається як послаблення державного контролю [2]. Зокрема, Нікола Сміт стверджує, що лібералізація пов'язана з ослабленням законів, що стосуються соціальних питань, однак найчастіше дана дефініція вживається як економічний термін. Наприклад, це стосується зниження обмежень на міжнародну торгівлю/капітал.

Відповідно словнику Vocabulary.com лібералізація відноситься до законів або правил, які лібералізуються або пом'якшуються урядом [3]. Отже, поняття лібералізація було вживано вперше у 1835 році та походило від слова «liberal» (лібералізм), що у буквальному перекладі означає «зробити більш ліберальним або вільним». Сутність процесу лібералізації закладено в основу політичної та ідеологічної течії – лібералізму, що виражається в засадах та базових принципах взаємодії елементів (рис. 1). Так, засадами зародження лібералізації варто вважати притаманні від народження людини природні права та ціннісні показники відносності соціальної політики до суспільного законодавства, які проявляються у традиційній теорії утилітаризму.

Фрідріх фон Гаєк у своїй праці «Право, законодавство і свобода. Сучасне розуміння ліберальних принципів справедливості і політики» [4] привертає увагу до права як умови реалізації можливостей громадян держави, головною функцією якої вважається створення таких правових меж, як свобода людини, приватна власність, принцип правового уряду та поділ влади. Визначені автором умови стають базовими принципами, а сам лібералізм розглядається не тільки як політичне вчення, а й як константа одиниця природи людини, де незмінним явищем є те, що людина є вільною.

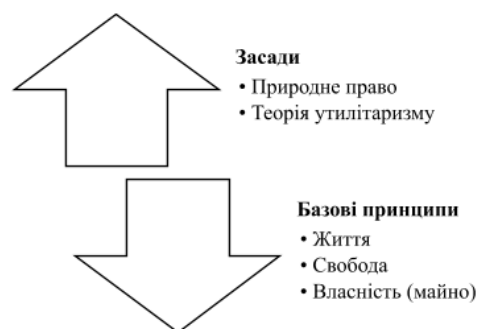


Рис. 1. Засади та базові принципи процесу лібералізації

Серед загальних ознак лібералізації доцільно виділити наступні, розподіливши їх на різні сфери життя:

I. Політико-правова сфера:

- a) Обмежений або відсутній уряд
- b) Принцип верховенства права
- c) Свобода слова та об'єднань

II. Економічна сфера:

- a) Вільність внутрішніх ринків
- b) Міжнародна вільна торгівля
- c) Економічний розвиток та прогрес

III. Соціальна сфера:

- a) Гендерна рівність
- b) Терпимість до різних ідей та поведінки
- c) Поважання та рівність людей не залежно від раси/етнічної приналежності, релігії і переконань, сексуальної орієнтації

Як підсумок, лібералізація – це процес послаблення державного контролю на різні сфери суспільного життя, а саме: політичну, правову, економічну та соціальну. Насамперед, у правовій сфері даний процес торкається елементів держави – політичних та громадських прав, прав людини. Так, серед прикладів даного процесу у політико-правовому житті України варто згадати: лібералізацію візового режиму країнами ЄС; лібералізацію торгівлі в рамках виконання угоди Deep and Comprehensive Free Trade Area (DCFTA або ПВЗБТ) та ін.

Список використаних джерел:

1. *Meaning of liberalization in English. Cambridge Business English Dictionary*: веб-сайт. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/liberalization> (дата звернення: 07.11.2020).
2. *Liberalization: political science. Encyclopedia Britannica*: веб-сайт. URL: <https://www.britannica.com/topic/liberalization> (дата звернення: 07.11.2020).
3. *Definitions of liberalization. Vocabulary.com*: веб-сайт. URL: <https://www.vocabulary.com/dictionary/liberalization> (дата звернення: 07.11.2020).
4. *Law, Legislation and Liberty: A New Statement of the Liberal Principles of Justice and Political Economy* / Friedrich August von Hayek. London: Routledge & Kegan Paul, 1982. 244 p.